

Berivan VARGÜN

YOKSULLUK, İŞSİZLİK VE AÇLIK BAS BAS BAĞIRIRKEN!!!

İşsizim berberlik yapabilirim, işsizim elektronik ev aletlerini tamir edebilirim, işsizim bilgisayar teknisyeniyim, işsizim mühendisim, işsizim peyzajcıyım, işsizim öğretmenim, işsizim sosyal bilimciyim...

İşsizim çocuğuma mama alamıyorum! İşsizim akşama kadar iş arıyorum, yürüyorum çünkü ulaşım için verebileceğim parayla sadece ekmek alabiliyorum! İşsizim kiramı ödeyemiyorum!...Bunlar sadece işsizlerin çılgılığı, peki ya işi olup ta asgari ücretle geçimini sağlamaya çalışan milyonlarca insanın çılgılığı???

Bugünkü olumsuz koşullar ve mevcut görmezden gelmeler devam ettiği sürece işsizlik ve yoksulluk yadsınamaz bir gerçek olarak karşımızda duracaktır. Milyonlarca işsizin var olduğu ülkemizde kriz, yeni işsizler üretmekte ve yoksulluk hızlanarak büyümektedir. Bu krizin sosyal bir krize dönüşmemesi için önlemlerin alınması gerektiği hatta yeniden yapılanmaların gerektiği açıkça görülmektedir. Krizin boyutu arttıkça gelir dağılımı daha da adaletsiz olacaktır ve olumsuz rekabet koşulları kayıt dışı çalışmayı artırırken kayıt içi istihdam gittikçe daralacak ve bireysel borçluluk artacaktır. İnsanlar daha umutsuz, daha tahammülsüz hatta birbirlerine karşı daha acımasız olacaklardır.

Necat KESKİN

Necat KESKİN

İşsizliğin nasıl büyüdüğünü TÜİK'in açıkladığı Kasım 2008 işsizlik rakamlarında görmekteyiz. 2007 Kasım ve 2008 Kasım arasında; bir yılda çalışma çağındaki nüfus 757 bin artmış, aynı dönemde iş arayan nüfus sayısında ise 1 milyon 93 bin artış görülmüştür. Bir yıl önce Kasım ayında yüzde 12 olan işsizlik oranı 2008 Kasım ayında yüzde 14.2'ye, kentlerde yaşayan genç nüfusun işsizlik oranı ise yüzde 21.6'dan 25.5'e tırmanmıştır. Bu göstergeler işsizliğin ne kadar büyük sorun olduğunu gözler önüne sermektedir.

Ocak ayı fiyatları baz alınarak yapılan "Asgari Geçim Endeksi Araştırması"na göre ise çalışan bir kişinin Aralık ayında 1.394 TL 94 Kuruş olan yoksulluk sınırı, Ocak ayında 1.404 TL 66 Kuruş, 4 kişilik bir ailenin Aralık ayında 2.757 TL 54 Kuruş olan asgari geçim haddi ise 2.776 TL 5 Kuruş'a yükseldi. Diğer bir araştırma ise 2008 Kasım ayından Ocak ayı sonuna kadar 882 bin 898 kişinin sosyal güvenlik hakkını kaybettiğini göstermektedir. İşten çıkarılanlar ve kayıt dışı çalışmayı kabul edenlerin sayısındaki artışla yeşil kart iptalleri, bu durumun nedeni olarak görülmektedir. Yeşil kart dahil hiçbir sosyal güvencesi olmayanların sayısı Kasım ayı sonunda 4 milyon 7 bin Aralık ayı sonunda ise 4 milyon 134 bin kişi oldu. Ekonomik göstergelerdeki bu olumsuz artış kendini iyiden iyiye hissettiren mali krizle birlikte yoksulluğu daha da tırmandırmaktadır.

Yoksullukla mücadele hem insan hakları hem de demokrasi sorunudur. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi de BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar

sözleşmesi de yoksulluktan kurtulmayı temel insan hakkı olarak ilan etmektedir. Yoksullukla mücadele bir demokrasi sorunu ya da insan hakkı olarak görülmediği zaman yoksulların, işsizlerin hak talepleri yanlış algılamalara sebep olacaktır.

* Herkesin, ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkı vardır. (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 21)

* Herkesin, toplumun bir üyesi olarak, sosyal güvenliğe hakkı vardır. Ulusal çabalarla ve uluslararası işbirliği yoluyla ve her devletin örgütlenmesine ve kaynaklarına göre, herkes onur ve kişiliğinin serbestçe gelişimi için gerekli olan ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının gerçekleştirilmesi hakkına sahiptir (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde.22)

* Herkesin, çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır. (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 23)

* Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır. (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 23)

* Herkesin, kendisi ve ailesi için insan onuruna yaraşır ve gerekirse her türlü sosyal koruma önlemleriyle desteklenmiş bir yaşam sağlayacak adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır. (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 23)

Herkesin, kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir. (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 25)

Görülen odur ki geçmiş krizlerin önlenmesi için yapılan çalışmalar (özellikle 2001 krizi sonrasında), getirilen çözümler, yoksulluğun tamamen ortadan kaldırılması yönünde olması gerekirken yoksulluğun azaltılması ya da yoksulluğun hafifletilmesi yönünde olmuştur. Yoksul vatandaşlara istihdam alanları açılmamış, toplumsal eşitsizlik giderilememiştir.

İnsani yaşam olanağı sağlayacak, sürekliliği olan bir gelir güvencesinden yoksunluk ise gün be gün artmıştır. Yoksullara yapılan yardımlar başvuru esasına göre değerlendirilmeye alınmaktadır. Sistem kişileri istihdama yöneltmekten ziyade kendine bağımlı kılmaktadır, ayrıca çoğu yerleşim biriminde aynı sosyoekonomik göstergelere sahip kişilerin başvuru yapmadıkları için yardım alamadıkları da görülmektedir.

Elbette yoksulluğun ve muhtaçlığın giderilmesi için bugün önlemlerin alınması gereklidir; ancak yoksulların, yoksullaşma nedenini yoksulluğun kendi içindeki kapasite yetersizliğine bağlayan açıklamalardan medet ummak, toplumsal

sorumluluğu ve yükümlülükleri en aza indirmektedir, yadsınamaz bir gerçektir.

İşsizlik ve yoksulluğun fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına, stres bozuklukları, depresyon, umutsuzluk, davranış bozuklukları ve özsaygı yitimine neden olduğu bilinmektedir.

Yoksulluk beraberinde eğitim sorunlarını ve riskli davranışların sergilendiği ortamlarda daha fazla bulunmayı da getirmektedir. Çeşitli araştırmalar göstermiştir ki kişileri intihar etmeye iten sebeplerden biri sağlık güvencesi yoksunluğudur.

Ayrıca düşük sosyoekonomik düzeyli kesimlerde intihar etme oranı yükselmektedir.

Yoksulluğun çocuklar üzerindeki yaşamsal etkileri bilinen bir gerçektir. Çocuk ölümlerinin üçte biri yetersiz beslenmeden kaynaklanmaktadır. Kolay önlenabilir çocuk hastalıkları yoksul ailelere mensup çocuk ölümlerinin başka bir nedenidir. UNICEF verilerine göre her yıl olumsuz yaşam koşulları yüzünden 9.7 milyon çocuk yaşamını yitirmektedir. Yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerinden bir diğeri ise aile bütçesine katkı sebebiyle çocukların yaşlarına uygun olmayan koşullarda çalıştırılmasıdır. Çocuk işçiliği, çocukların eğitim, gelişme ve sağlık hakkı gibi bir çok hakkının ihlaline sebep olmaktadır.

Yoksullukla mücadelede, yoksulluğu üreten faktörlerin ortadan kaldırılması yönünde kalıcı çözümler getirilmelidir. Nüfusumuzun yaklaşık dörtte birinin

yoksulluk sınırının altında yaşadığı kabul edilirken, yoksullukla mücadele ancak bölgelerarası eşitsizlikler ortadan kalktığı ölçüde, insani yaşama olanağını beraberinde getiren, sürekliliği olan bir iş güvencesi sağlandığı ölçüde, tüm vatandaşlar eksiksiz olarak sosyal güvenlik haklarını elde ettiği ölçüde başarılabiliyorsa anlam kazanacaktır.

Necat KESKİN